

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
CENTRA ZA UKLANJANJE MINA BiH
ZA 2004. GODINU

Sarajevo, juli 2005. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II	REVIZIONI IZVJEŠTAJ	4
1.	Uvod	4
2.	Osvrt na nalaze i preporuke revizije za 2003. godinu	4
3.	Nalazi revizije i preporuke za 2004. godinu	5
3.1.	Sistem internih kontrola	5
3.2.	Popis sredstava i izvora sredstava za 2004. godinu	5
3.3.	Računovodstvena evidencija	6
3.4.	Informacioni sistem BHMAC-a	7
4.	KORESPONDENCIJA	7
5.	Rezime	8

I MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja (za budžetska sredstva koja su realizovana preko ISFU sistema) i to: Bilansa stanja, Računa prihoda i rashoda, Iskaza o kapitalnim izdacima i Izvještaja o izvršenju budžeta na dan 31.12.2004. godine u Centru za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BHMIC). Revizija je ispitivala i usaglašavanja sa primjenljivim zakonima i funkcionisanje sistema internih kontrola.
- 1.2. Rukovodstvo BHMIC-a je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje u skladu sa zakonima i propisima i uspostavljanju efikasnog sistema internih kontrola. Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.
- 1.3. Zakonska osnova revizije sadržana je u Zakonu o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine. Reviziju smo obavili u skladu sa revizionim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizionih institucija - INTOSAI. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji nam omogućava da se u razumnoj mjeri uvjerimo da su finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenljivim računovodstvenim standardima i da predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja. Revizija ocjenjuje i pouzdanost sistema internih kontrola kojima se osigurava primjena zakona i propisa, zaštita imovine, pouzdano izvještavanje i efikasno poslovanje.
- 1.4. Revizija je, na osnovu uzoraka, ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih principa prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, ocjenu značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, usaglašenost sa zakonima i propisima i ocjenu sistema internih kontrola. Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Prema našem mišljenju, revidirani finansijski izvještaji (za budžetska sredstva) prikazuju realno i objektivno stanja u svim značajnijim aspektima finansijskog poslovanja u 2004. godini, s tim što skrećemo pažnju na proces završetka inventure i organizovanja kvalitetnijeg računovodstvenog sistema.

II REVIZIONI IZVJEŠTAJ

1. Uvod

BHMAC je stručna služba Komisije za deminiranje BiH formirana nakon usvajanja Zakona o deminiranju BiH u februaru 2002. godine, i kojom je stvoren pravni okvir za provođenje protuminskih akcija.

Finansiranje BHMAC-a u 2004. godini je vršeno iz više izvora. Ukupno utrošena sredstva za finansiranje BHMAC-a u toku 2004. godine iznose 5.333.029,80 KM (podaci preuzeti iz pomoćnih evidencija BHMAC-a). Struktura ostvarenih rashoda je 2.136.152,55 ,00 KM iz donacija koja su realizovana putem UNDP (od ovoga iznosa 82.640,71 KM je realizovano putem ISFU-a i bio je predmet revizije, a ostatak sredstva nije bio predmet naše revizije jer se odnosi na donacije koje nisu realizovane putem ISFU-a i koje će biti revidirane od strane revizije kuće koju angažuje donator) i 3.196.877,16 KM iz budžeta, (sredstva koja su bila predmet revizije). U strukturi budžetskih sredstava 2.884.819,26,00 KM se odnose na isplaćene plaće i naknade zaposlenim za 2004. godinu i 13.481,00 KM za ugovorene usluge.

2. Osvrt na nalaze i preporuke revizije za 2003. godinu

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja BHMAC-a za 2003. godinu o čemu je sastavljen Izvještaj. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvještaju i BHMAC-u je sugerisano da ih razmotri, te da poduzme određene operacije kako se utvrđene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljale u daljem poslovanju.

Revizijom poslovanja za 2004. godinu utvrđeno je kako je u određenom broju slučajeva postupljeno u skladu sa preporukama Ureda za reviziju, te su uočeni određeni pomaci u poslovanju BHMAC-a.

Realizovane preporuke:

- Preduzete aktivnosti oko izgradnje sistema internih kontrola;

Aktivnosti koje su u toku:

- Inventura sredstava i izvora sredstava;
- Organizovanje boljeg i kvalitetnijeg sistema računovodstvenih evidencija.

Preporuke koje nisu izvršene:

- Slabosti i nedostaci iz oblasti informacionog sistema.

3. Nalazi revizije i preporuke za 2004. godinu

3.1. Sistem internih kontrola

Tokom revizije smo uočili kako cjelokupni sistem internih kontrola u BHMAC-u koji podrazumijeva skup postupaka i mjera koje preduzima rukovodstvo u cilju osiguranja tačnosti i pravilnosti evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima, te efikasnost, ekonomičnost i efektivnost trošenja javnog novca kao i zaštite imovine nije u potpunosti razrađen na jasan i precizan način. Određene primjedbe na sistem internih kontrola u BHMAC-u odnose se na sljedeće:

- Nedostaci u računovodstvenom sistemu;
- Uočene slabosti u izvršenoj inventuri sredstava i izvora sredstava;
- Nepreciznosti i nejasnoće oko regulisanja troškova prijevoza;
- Nisu donesena pravila o kontroli i reviziji u skladu sa članom 37. Zakona o izvršenju budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2004. godinu (Sl. glasnik BiH 23/04).

Nedostatak odgovarajućeg sistema internih kontrola ili njegova nedostatna izgrađenost može imati značajan uticaj na racionalno upravljanje i poslovanjem. Tokom revizije smo uočili da je BHMAC učinio određene pomake u poboljšanju sistema internih kontrola, što revizija cijeni i podržava.

Ured za reviziju sugeriše rukovodstvu BHMAC-a dalju permanentnu dogradnju cjelokupnog sistema internih kontrola u cilju kreiranja takvog sistema internih kontrola koji će preventivno otklanjati sve moguće slabosti i nepravilnosti. Nadalje, skrećemo ponovno pažnju rukovodstvu na neophodnost kreiranja jasnih i preciznih pravila i procedura za upotrebu službenih automobila, kao i dosljednu primjenu istih, s obzirom na činjenicu da BHMAC raspolaže izuzetno velikim i značajnim voznim parkom.

3.2. Popis sredstava i izvora sredstava za 2004. godinu

Revidirajući izvršeni popis sredstava i izvora sredstava za 2004. godinu, utvrdili smo određene nedostatke i propuste na koje želimo skrenuti pažnju rukovodstvu BHMAC-a, kako slijedi:

- Nisu izvršene potpune pripreme za rad na terenu (u manjem broju slučajeva su naknadno dostavljene liste sredstava koja nisu bila evidentirana u bazi podataka stalnih sredstava);
- Zapisnikom Centralnog inventurnog povjerenstva nisu jasno i precizno definisani viškovi sredstava i nisu donesene odgovarajuće odluke za stvarno utvrđeni višak;
- U evidenciji stalnih sredstava BHMAC-a se vode i sredstva koja se nalaze kod drugih (nevladine organizacije). Ova sredstva nisu bila predmet inventure komisija koje su imenovane za obavljanje inventure, niti su liste sredstava na korištenju dostavljene organizacijama kod kojih se nalaze. S obzirom da su nam u toku revizije prezentovani memorandumima o prijenosu opreme, neophodno je što prije okončati aktivnosti na isknjižavanju opreme i ažuriranju baze podataka;

- Sredstva koja su nabavljena u 2004. godini (iz donatorskih sredstava) se vode vanbilansno i nisu bila predmet inventure. Do završetka aktivnosti na uknjiživanju po osnovu ugovora o preuzimanju sredstava neophodno je da se takva sredstva ubuduće posebno evidentiraju i popišu kao i da se eventualno traži mišljenje Ministarstva finansija i trezora o načinu evidentiranja i otpisa tih sredstava (vanbilansno, tuđa, obračun amortizacije);
- Uslijed neslaganja materijalne i finansijske evidencije u Glavnoj knjizi koja se vodi u BHMACH-u izvršena je korekcija početnog stanja stalnih sredstava. Knjigovodstveno usklađivanje koje je izvršeno prema materijalnoj evidenciji je objavljeno u zabilješkama uz finansijske izvještaje (bez obrazloženja na šta se razlike odnose);
- Stalna sredstva nisu proknjižena u Glavnoj knjizi trezora. Smatramo da u rješavanje ovog pitanja treba uključiti Ministarstvo finansija i trezora, te tražiti jasno i precizno uputstvo;
- Testiranjem obračuna amortizacije utvrđeno je da se nisu u svim slučajevima primjenjivale propisane stope amortizacije za budžetske korisnike.

Uočili smo da je izražen problem sa sredstvima koja su rashodovana, a koja se fizički nalaze u BHMACH-u i kao takva samo predstavljaju balast. Sugerišemo rukovodstvu BHMACH-a da započeti proces rashodovanja sredstava nastavi u skladu sa donesenim odlukama i zakonskim propisima.

Ured za reviziju cijeni učinjene napore koji se odnose na inventuru, koji su urađeni, ali kako posao nije po mišljenju revizije završen u potpunosti, revizija i dalje sugeriše nastavak aktivnosti sa kontinuiranim popisom sredstava i izvora sredstava u toku 2005. godine. Nadalje ističemo, po mišljenju revizije izražen problem potrebe rashodovanja sredstava, koju treba provesti u skladu sa zakonima i propisima kako bi na kraju 2005. godine imali jedan kvalitetan i potpun popis sredstava i izvora sredstava u cilju realnog prikazivanja sredstava i zaštite imovine.

3.3. Računovodstvena evidencija

Analiziranjem računovodstvenog sistema koji je organizovan u BHMACH-u uočili smo da isti nije u potpunosti organizovan na zadovoljavajući način i ne pruža sve relevantne pokazatelje u svakom trenutku poslovanja. Kada ovo kažemo u prvom redu mislimo na složenost sistema koji se ogleda u više izvora finansiranja BHMACH-a i mnoge donatorske i budžetske projekte koji se realizuju. Uočili smo kako su pojedini projekti realizovani preko ISFU sistema, a neki nisu (uglavnom se radi o donatorskim sredstvima). Zbog specifičnosti izvora finansiranja i realizacije mnogobrojnih projekata utisak je revizije kako sam računovodstveni sistem nije u potpunosti zadovoljavajuće organizovan i da treba poduzeti dodatne aktivnosti u cilju uspostavljanja funkcionalnog i racionalnog računovodstvenog sistema koji će pružati sve potrebne podatke u svakom razumnom periodu. Mišljenja smo da se u ovaj problem treba više uključiti Ministarstvo finansija i trezora (inicijativu treba pokrenuti BHMACH) sa jasnim i preciznim naporima oko načina vođenja računovodstva i sačinjavanja finansijskih izvještaja. Jedan od primjera nejasno definisanog računovodstvenog praćenja, a i same nadležnosti jeste Centar za obuku pasa, kojeg finansiraju strani donatori, a sredstava za poreze i doprinose na plaće osiguraju se kroz budžet institucija BiH i planiraju u okviru BHMACH-a. U biti radi se o činjenici da obračun poreza i doprinosa vrši Centar za obuku pasa, te obračune dostavi u BHMACH koji iste izravno unosi u ISFU bez kontrole i posjedovanja izvorne dokumentacije.

S obzirom kako rukovodstvo BHMAC-a nema nikakvih ingerencija na rad i poslovanje Centra za obuku pasa postavlja se uopće pitanje ovakvog načina rada i računovodstvenog praćenja.

Također su prisutne i nejasnoće koje se odnose na planiranje budžetskih stavki i praćenja realizacije istih, s obzirom da postoji više projekata, te nismo mogli jasno i precizno uporediti i utvrditi što je zaista planirano, a što realizovano po pojedinim projektima.

Po mišljenju revizije računovodstveni sistem bi trebao biti uspostavljen na način da rukovodstvu BHMAC-a u bilo koje vrijeme može nadzirati i pratiti stvarne troškove i prihode po svim projektima i na razini cijelog BHMAC-a na transparentan i jasan način. Posebno naglašavamo potrebu unapređenja suradnje sa Ministarstvom finansija i trezora u smislu dobijanja jasnih i preciznih uputstava o načinu vođenja posebnih projektnih zadataka i njihovim računovodstvenim praćenjima, kao i načinu sačinjavanja finansijskih izvještaja. Skretanjem pažnje na ovu problematiku, imamo namjeru da rukovodstvu BHMAC-a ukažemo na specifičnost i složenost računovodstvenog praćenja i evidentiranja iz razloga brojnosti projekata i više izvora finansiranja, te složenost procesa sastavljanja finansijskih izvještaja.

3.4. Informacioni sistem BHMAC-a

Rukovodstvo BHMAC-a je na osnovu preporuka iz prethodne revizije usvojilo Uputstvo o organizaciji informacionog sistema i Pravilnik o prihvatljivom korištenju Interneta od strane zaposlenika BHMAC-a. S obzirom da je usvojena Strategija razvoja BHMAC-a u kojoj nije obuhvaćen informacioni sistem, Ured za reviziju preporučuje posebno kreiranje strategije razvoja informacionog sistema koji će biti u skladu sa Strategijom razvoja institucije BHMAC.

U planu je implementacija novog informacionog sistema, nakon čega Ured za reviziju preporučuje donošenje procedura koje će regulisati korištenje informacionog sistema, zaštita podataka, kontrola podataka, te pravljenje rezervnih kopija.

4. KORESPONDENCIJA

Centru za uklanjanje mina BiH je, dana 12.07.2005. godine, uručen Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji za 2004. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i dokaza koji bi mogli značajnije uticati na nalaze revizije.

U ostavljenom roku od sedam dana, Centar za uklanjanje mina BiH je dostavio komentare na Nacrt izvještaja o izvršenoj reviziji za 2004. godinu. U odgovoru na Izvještaj o reviziji ne navode se novi dokazi koje revizija nije imala na uvid prilikom sačinjavanja Izvještaja i izražavanja mišljenja o izvršenoj reviziji.

Izvještaj za Parlamentarnu skupštinu BiH predstavlja isti Izvještaj koji je i dostavljen klijentu jer Ured za reviziju smatra da nisu izneseni novi dokazi i činjenice koji bi zahtijevali izmjene Izvještaja u odnosu na verziju poslanu klijentu.

5. Rezime

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja BHMACH-a u skladu sa Zakonom o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opće uvjete okruženja u kojem je egzistirao BHMACH.

Revidiranjem poslovanja u 2004. godini utvrdili smo određeni broj nedostataka. Posebno želimo ukazati na slabosti sistema internih kontrola koji se ogledaju u nedostacima koji su evidentirani u tački 3.1. ovog Izvještaja.

Revizijom poslovanja smo, također, uočili kako inventura sredstava i izvora sredstava nije u potpunosti izvršena u skladu sa računovodstvenim standardima (vidjeti tačku 3.2.).

Tokom revizije smo utvrdili da BHMACH nije imao u potpunosti na transparentan način organiziranu računovodstvenu evidenciju (vidjeti tačku 3.3.).

Uočili smo određene nedostatke i propuste u području informacionog sistema (vidjeti tačku 3.4.).

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Samir Mušović

GENERALNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK GENERALNOG
REVIZORA**

Dragan Kulina